

УВАГА! НЕБЕЗПЕЧНА РОСЛИНА

Борщівник Сосновського

(лат. *Heracleum sosnowskyi* Manden.) — багаторічна рослина родини Аріасеае, поширена на Кавказі й у Росії. Відомо близько 70 видів борщівників, ростуть у помірній зоні північної півкулі — переважно в горах. Із них в Україні росте 5 видів: найпоширеніший — борщівник Сосновського, що трапляється майже по всій Україні — на луках, на берегах річок, біля доріг. Борщівник Сосновського — чужа для України рослина, походить із Кавказу, де місцеві жителі використовували для овочевих супів та борщів молоде листя до появи квітконоса, звідки його назва.

Фотоактивні сполуки, небезпечні для шкіри людини при сонячному опроміненні, зникають в молодому листі при термічній обробці. Зростає до 3—5 метрів висоти, товщина стебла — до 10 сантиметрів. Основними місцями його поширення є потічки, береги річок, узбіччя доріг, деградовані пасовища і покинуті поля. Насіння борщівника Сосновського дозріває навіть тоді, коли стовбур рослини зрізано. Сухі стебла переносять зимові хуртовини та стоять на полі й на другий рік — лише пожежі в полі та буревії нищать сухі стебла. За часів СРСР комуністична влада запровадила вирощування борщівника Сосновського як ще однієї силосної культури, ігноруючи наукові перестороги. Силос із борщівника виявився звичайним, але корови, поїдаючи його, давали молоко з гірким присмаком, яке було непридатним як для людей, так і для тварин. Тому запроваджену культуру покинули напризволяще. Це згодом стало тихою катастрофою в місцях вирощування через визрівання значної кількості насіння борщівника і значного його розповсюдження.

Прозорий водянистий сік рослини багатий на фотоактивні сполуки, що під дією ультрафіолетового (зокрема сонячного) випромінювання надають йому токсичних властивостей. Навіть одноразове торкання до борщівника призводить до опіків 1-3 ступенів. Опіки, особливо у перші кілька діб, схожі на термічні. Для них характерна гіперемія (почервоніння), водянисті пухирі. Опіки з'являються на вражених ділянках тіла не одразу після контакту, а

через 1—2 дні, розвиваючись поступово під впливом сонячного ультрафіолету.

Місця уражень важко гояться, загострюються прояви інших шкірних захворювань. Не торкайтесь до оманливо м'якого листа борщівника Сосновського оголеними руками! Не дозволяйте дітям зривати листя борщівника чи бавитись ним улітку. Попереджати про небезпечну рослину чужих і власних дітей. Не використовуйте листя борщівника як серветки, ніколи не витирайте ним руки чи ноги. Працюйте з рослиною тільки в щільному одязі та гумових рукавичках.

Оскільки борщівник є небезпечним видом, необхідно регулярно вживати заходи для запобігання його поширенню: систематичне скошування, зрізування товстих коренів на глибині 10-15 сантиметрів, що забезпечує знищення рослини, випас худоби (молоді листки поїдають вівці та корови).

Ставлення до борщівника Сосновського має бути як до карантинної рослини. Небезпеку добре знають науковці деяких природних заповідників та охоронних зон. Аби перешкодити розповсюдженню рослини на теренах заповідників, науковці радять косити борщівник (і насправді косять) уздовж берегів річок та на узбіччях доріг на відстані трьох — п'яти кілометрів від природних заповідників. З небезпечною рослиною боротися на власних угіддях досить легко.

Оскільки розмножується борщівник тільки за допомогою насіння, слід не допускати появи квітконосів. Пам'ятайте, що навіть на скошеній рослині насіння має здатність дозрівати. Борщівник на обійсті викопують (тільки в щільному одязі і в гумових рукавичках). Викопування товстих коренів добре допомагає в знешкодженні рослин на городі.

З консультативних питань щодо виявлених вогнищ небезпечної рослини звертатись до Державної фітосанітарної інспекції Херсонської області за адресою: м. Херсон вул. Комсомольська, 34 або за телефоном: (0552) 26-36-06